

ქრონოსი: ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ჟურნალი

1. ინფორმაცია ჟურნალის შესახებ

თსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ყოველწლიური, მრავალპროფილიანი სამეცნიერო ჟურნალი „ქრონოსი“ აქვეყნებს ისტორიის, ეთნოლოგიის, ფიზიკური ანთროპოლოგიის, არქეოლოგიისა და ხელოვნების ისტორიის დარგებში შესრულებულ ორიგინალურ ნაშრომებს, რომლებიც ეხება საქართველოსა და მასთან დაკავშირებულ სამყაროს, რაც ხელს შეუწყობს ქართველოლოგიის პრობლემატიკის და რეგიონის ისტორიის უკეთ გააზრებას. ჟურნალი განკუთვნილია სპეციალისტთა და საისტორიო მეცნიერებით დაინტერესებულ მკითხველთათვის.

2. სტატიების წარმოდგენის და მიღების წესები

- სტატია წარმოდგენილი უნდა იყოს ნაბეჭდი სახით და ელექტრონული ფორმით (ჟურნალის ელექტრონული ფოსტის მისამართზე). მიუთითეთ: ავტორის (ავტორების) სახელი და გვარი, სამეცნიერო / აკადემიური წოდება, სამუშაო ადგილი, ტელეფონი, ელექტრონული ფოსტის მისამართი.
- შემოსულ მასალას განიხილავს ჟურნალის სარედაქციო კოლეგია. საწყისი დადებითი დასკვნის შემთხვევაში სტატია გაივლის ანონიმურ რეცენზირებას, რომლის შედეგები ეცნობება ავტორს. ავტორის პასუხის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) განხილვის შემდეგ, სარედაქციო კოლეგია იღებს სათანადო გადაწყვეტილებას.
- ჟურნალის ძირითადი სამუშაო ენებია ქართული და ინგლისური.
- სტატიების წარმოდგენა შესაძლებელია ყოველი წლის 1 ივნისამდე.
- სტატიების გამოქვეყნება უფასოა.

ჟურნალის რედაქციის მისამართია:

უნივერსიტეტის ქ. N 2, კორპუსი 11

(თსუ ბიბლიოთეკის მიმდებარედ)

0186 თბილისი

ელექტრონული ფოსტა: journalkhronos@gmail.com

ინფორმაციის დაზუსტების მიზნით გთხოვთ მიმართოთ ჟურნალის მთ. რედაქტორს, ალექსანდრე თვარაძეს:

ელ-ფოსტა: aleksandre.tvradze@tsu.ge

ტელ. 599 / 22 59 06

3. რეკომენდაციები სტატიების გაფორმებისთვის

სტატიის მომზადებისას გთხოვთ გაითვალისწინოთ შემდეგი რეკომენდაციები: ა) ტექსტი შესრულებული უნდა იყოს „ვორდ“-ის პროგრამაში. ბ) ტექსტის ფორმატირებისთვის საკმარისია პროგრამის სტანდარტული პარამეტრები.

სტატია დაბეჭდილი უნდა იყოს A 4 ფორმატის ქაღალდზე. ძირითად ტექსტში შრიფტის ზომა უნდა იყოს 12, სტრიქონებს შორის დაშორება – 1,5. სქოლიოებში (შენიშვნებში) შრიფტის ზომა – 10, სტრიქონებს შორის დაშორება – 1,0. ტექსტის ზემოთ, ქვემოთ და მარცხნივ არეების სახით დატოვებული უნდა იყოს 20-20 მმ, ხოლო ტექსტის მარჯვნივ – 30 მმ.

3.1 სტატიის მოცულობა

სტატიის მოცულობა არ უნდა აღემატებოდეს 7.000 სიტყვას, შენიშვნების, ბიბლიოგრაფიის, რეზიუმეს, ილუსტრაციების და ტაბულების ჩათვლით.

3.2 შრიფტი

ქართული ტექსტისთვის გამოიყენეთ შრიფტი „კოლხეთი“ (Ⓒ! Kolhety), ევროპული ენებისთვის – „Times New Roman“, სხვა ენებისთვის – Unicode.

3.3 ძირითადი ტექსტი

- სტატიის დასაწყისში, მარჯვნივ, მოათავსეთ ჯერ ავტორის სახელი და გვარი (შრიფტის ზომა 14, მუქი ფერი [„ბოლდი“]), შემდეგ სათაური – ცენტრში (შრიფტის ზომა 14, მუქი ფერი).
- ქვესათაური უნდა განთავსდეს ცენტრში (შრიფტის ზომა 14, მუქი ფერი). ქვესათაურის პარაგრაფი გამოიყოფა ნუმერაციით, არაბული ციფრებით.
- აბზაცის მოსანიშნავად კომპიუტერის კლავიატურაზე გამოიყენეთ დილაკი „Tab“.

3.4 ტექსტის ციტირება წყაროდან ან სამეცნიერო ლიტერატურიდან

- ციტატა წყაროდან, ან სამეცნიერო ნაშრომიდან იკრიფება ჩვეულებრივი შრიფტით და თავსდება ორმაგ ბრჭყალებში: „...“. ციტატა ციტატაში აღინიშნება ერთმაგი ბრჭყალებით: ‘...’.
- სტატიის ავტორის მიერ გამოტოვებული ადგილები ციტირებულ ტექსტში აღინიშნება კვადრატული ფრჩხილებით და სამი წერტილით მათ შორის – [...]. გამოტოვებული ადგილების გამოყოფა ციტატის დასაწყისში ან ბოლოს არ ხდება. ცალკეული ცვლილებებიც ციტირებულ ტექსტში თავსდება კვადრატულ ფრჩხილებში.
- მრგვალი და კვადრატული ფრჩხილების ერთად გამოყენების დროს, ერთი ან მეტი კვადრატული ფრჩხილი, როგორც ციტირებულ, ასევე უშუალოდ სტატიის ტექსტში, მოაქციეთ მრგვალ ფრჩხილებში (... [...] ...).
- ციტირებული ტექსტის შემდეგ, როგორც წესი, ჯერ იხურება ბრჭყალები, შემდეგ თავსდება სასვენი ნიშანი, მაგ.: “, “.
- უცხო ენიდან ტექსტის ციტირების შემთხვევაში, სტატიის ძირითად ტექსტში უნდა მოთავსდეს ქართული თარგმანი, ხოლო ციტატა უშუალოდ ორიგინალის ენაზე შესაძლოა ჩავიტანოთ სქოლიოში.

3.5 ინფორმაციის ხაზგასმა, გამოყოფა და აქცენტირება

კურსივით უნდა გამოიყოს ცალკეული უცხოენოვანი და აქცენტირებული ცნებები. ორმაგი ბრჭყალებით გამოიყოფა ციტატები, სათაურები. ერთმაგი ბრჭყალებით (‘...’) გამოიყოფა ცალკეული ცნებები, რომლებისგანაც ავტორს სურს დისტანცირება, ან რომლებიც კონკრეტულ კონტექსტში ჩვეულებრივი მნიშვნელობით არ გამოიყენება, ან ისინი ანაქრონისტულად ჟღერს, ან მათ ნაშრომში ირონიული მნიშვნელობა აქვს.

4. გამოყენებული წყაროების დამოწმების წესი და ბიბლიოგრაფია

- სქოლიოს ნომერი იბეჭდება შემადღებულად, „ვორდ“-ის პროგრამის მეშვეობით, ავტომატური თანმიმდევრული ნუმერაციით. სქოლიო დაიტანება იმავე გვერდზე.
- სქოლიოს ნომერი თავსდება სასვენი ნიშნის შემდეგ, ხოლო წინადადების შიგნით უშუალოდ იმ ცნებასთან ან სიტყვასთან, რომელსაც განმარტავს.
- სტატიის სათაურში, თავის თუ ქვეთავის სათაურში, სქოლიოს აღმნიშვნელი ციფრის განთავსება არ არის სასურველი.
- არაევროპული ენებიდან ლიტერატურის დამოწმებისას კონკრეტული მონაცემები სასურველია ითარგმნოს სტატიის ენაზე.
- უცხოური ლიტერატურის დამოწმებისას, მაგ. ტომის, გვერდის აღსანიშნავად აუცილებელია გამოვიყენოთ ქართული შემოკლებები: ტ., გვ. და ა. შ..
- სქოლიო (შენიშვნა) მთავრდება წერტილით. სხვადასხვა დამოწმებული ნაშრომი ერთ სქოლიოში ერთმანეთისგან გამოიყოფა წერტილ-მძიმით. დამატებითი ინფორმაცია ცალკეული დამოწმების დროს იწერება კვადრატულ ფრჩხილებში: მაგ. [იბეჭდება, ხელნაწერი, არ აქვს გამოცემის წელი და ა. შ.].
- თუ ერთი ავტორის სხვადასხვა ნაშრომი ერთ სქოლიოში ერთმანეთს მოსდევს, მაშინ ავტორის გვარის ნაცვლად გამოიყენება შემოკლება: „მისივე“. უშუალოდ მანამდე დამოწმებული ნაშრომისთვის გამოიყენება შემოკლება „იქვე“. ქართულენოვან სტატიებში ლათინური შემოკლებები არ გამოიყენება.
- თუ წყარო ან ლიტერატურა დამოწმებულია სხვა ნაშრომიდან უნდა აღინიშნოს: „**დამოწმებულია ნაშრომიდან**“ და მიეთითოს სამეცნიერო ნაშრომის დამოწმებისთვის აუცილებელი სრული მონაცემები.
- ჟურნალის ნომერი და წიგნის ტომი აღინიშნოს ორიგინალის მიხედვით (არაბული ან რომაული ციფრით).
- ზოგადად დამოწმება ხდება მონოგრაფიის, ჟურნალის, კრებულის (და სხვა) სატიტულო გვერდზე განთავსებული შესაბამისი მონაცემების თანახმად.
- რეკომენდებულია წყაროთა კრიტიკული გამოცემებით სარგებლობა.
- ნაშრომის რამდენიმე გამოცემის არსებობის შემთხვევაში გამოცემის ადგილამდე და თარიღამდე მიეთითოს გამოცემის ნომერი, მაგ. „II გამოცემა“.
- რეპრინტის შემთხვევაში მიეთითოს „**რეპრ.**“
- კონკრეტული გვერდების დამოწმებისას ციფრები უნდა მიეთითოს სრულად, მაგ.: გვ. 281-284.

- ორი ან მეტი ავტორი, გამოცემის ორი ადგილი, ერთმანეთისგან გამოიყოფა მძიმით.
- გამოცემის მრავალი ადგილის არსებობის შემთხვევაში, როგორც წესი, აღინიშნება მხოლოდ პირველი, ან პირველი ორი.
- სტატიისთვის თანდართული ბიბლიოგრაფიის სათაურია „**დამოწმებული წყაროები და ლიტერატურა**“. ანბანურად შემდეგი თანმიმდევრობით უნდა აღინიშნოს: საარქივო ფონდები, ხელნაწერი წყაროები, გამოცემული წყაროები, სამეცნიერო ლიტერატურა. ჯერ მიეთითება ქართულენოვანი, ხოლო შემდეგ – უცხოენოვანი ლიტერატურა შემდეგი თანმიმდევრობით: ლათინური გრაფიკით, კირილიცა, ბერძნული, სომხური და სხვა.
- ბიბლიოგრაფიაში თავიდან იწერება ნაშრომი შემოკლებული ფორმით, როგორც ის არის დამოწმებული სქოლიოში, ოღონდ გამუქებული სახით. შემდეგ იწერება ტირე და თავსდება სრული მონაცემები ნაშრომის შესახებ.
- დამოწმებისას სქოლიოში მოგვაქვს მხოლოდ ცალკეული ინფორმაცია წყაროზე ან სამეცნიერო ლიტერატურაზე (ავტორის გვარი; მთავარი სიტყვა, რამდენიმე სიტყვა, ან ფრაზა სათაურიდან; გვერდი/გვერდები). სრული სახით შესაბამისი პუბლიკაცია თავსდება ბიბლიოგრაფიის ანბანურ პრინციპზე გაკეთებულ ჩამონათვალში, რომელიც თან ერთვის სტატიას.

4.1 საარქივო ფონდი, ხელნაწერი წყარო

აქვე მოტანილია შესაბამისი მაგალითები, თუ როგორ უნდა მოხდეს მასალების დამოწმება, მაგალითად, საქართველოს ეროვნული არქივის, კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის არქივის კოლექციებიდან.

თსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ისტორიულ და ეთნოლოგიურ არქივში დაცული მასალის დამოწმების წესი ორგანოა: სრულად დამუშავებული საარქივო მასალისთვის (საარქივო ფონდი პერსონალური შიფრით/კოდით) და პირველადი აღწერილობის საარქივო მასალისთვის (უნიკალური საიდენტიფიკაციო შიფრის გარეშე). ამასთანავე, ექსპედიციების ფონდიდან ფოტომასალის დამოწმების შემთხვევაში, თავდაპირველად უნდა მიეთითოს ექსპედიციების ფონდი, სურათის რაობა, შემდეგ აღინიშნოს რეგიონი, ექსპედიციის წელი, საქალაქის ნომერი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

იეა, ვ. ბ. 190 – თსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ისტორიული და ეთნოლოგიური არქივი, ვერა ბარდაველიძე, საქაღალდე 190, ფურცელი 5. (დამოწმების წესი სრულად დამუშავებული მასალებისთვის.)

იეა, ლ. ბ. 1 – თსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ისტორიული და ეთნოლოგიური არქივი, ლუბა ბოჭორიშვილის საარქივო მასალა, საქაღალდე N1. (დამოწმების წესი პირველადი აღწერილობის მქონე საარქივო მასალებისთვის.)

იეა, სადღვებელი, მთა-თუშეთის 1966 წლის ექსპედიცია, 1 – თსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ისტორიული და ეთნოლოგიური არქივი, ფოტოზე ასახული ობიექტის/ნივთის რაობა: სადღვებელი, მთა-თუშეთის 1966 წლის ექსპედიცია, საქაღალდე N1, საარქივო მასალა ექსპედიციის ფონდიდან. (დამოწმების წესი ექსპედიციების ფონდის ფოტომასალისთვის.)

სცა, ფონ. 1448, საქ. 31 – საისტორიო ცენტრალური არქივი, ფონდი 1448, საქმე 31.

უიცა, ფონ. 471, ანაწ. 1, საქ. 6 – უახლესი ისტორიის ცენტრალური არქივი, ფონდი 471, ანაწერი 1, საქმე 6, ფურცელი 149.

თცა, ფონ. 8, ანაწ. 3, საქ. 13 – თბილისის ცენტრალური არქივი, ფონდი 8, ანაწერი 3, საქმე 13.

ხეც, Hd, 16 – კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, ქართული ისტორიული დოკუმენტების Hd კოლექცია, საბუთი N 16.

ხეც, დ. ბაქრაძის ფონ., N 4, საქ. N 165 – კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, დ. ბაქრაძის ფონდი, N 4, საქმე N 165, ფურცელი 1.

დამოწმება სქოლიოში:

იეა, ვ. ბ. 190, ფ. 5. (დამოწმების წესი სრულად დამუშავებული მასალებისთვის.)

იეა, ლ. ბ. 1. (დამოწმების წესი პირველადი აღწერილობის მქონე საარქივო მასალებისთვის.)

იეა, სადღვებელი, მთა-თუშეთის 1966 წლის ექსპედიცია, 1. (დამოწმების წესი ექსპედიციების ფონდის ფოტომასალებისთვის.)

სცა, ფონ. 1448, საქ. 31.

უიკა, ფონ. 471, ანაწ. 1, საქ. 6, ფ. 149.

თცა, ფონ. 8, ანაწ. 3, საქ. 13.

ხეც, Hd, 16.

ხეც, დ. ბაქრაძის ფონ., N 4, საქ. N 165, ფ. 1.

4.2 წყაროს გამოცემა

გამოცემული წყაროს დამოწმების შემთხვევაში წყაროს სათაური გამოიყოფა კურსივით, ხოლო დანარჩენი მონაცემები იწერება ჩვეულებრივი შრიფტით. ინფორმაცია წყაროს გამომცემლის შესახებ ბიბლიოგრაფიაში თავსდება წიგნის სატიტულო გვერდზე მოტანილი მონაცემების შესაბამისად.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი – ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა, ლექსიკონი და საძიებლები დაურთო მზექალა შანიძემ, თბილისი, 1992.

XIV-XV სს. არაბი ისტორიკოსების ცნობები – XIV-XV სს. არაბი ისტორიკოსების ცნობები საქართველოს შესახებ (ალ-უმარი, ალ-მუჰიბი, ალ-კალკამანდი), არაბულიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებლები დაურთო დიტო გოჩოლეიშვილმა, თბილისი, 1988.

დამოწმება სქოლიოში:

ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი, გვ. 15.

XIV-XV სს. არაბი ისტორიკოსების ცნობები, გვ. 10.

4.3 სამეცნიერო მონოგრაფია

სამეცნიერო მონოგრაფიის დამოწმების დროს მონაცემები თავსდება შემდეგი სახით და თანმიმდევრობით: სქოლიოში დასამოწმებელი ნიმუშის შემდეგ, რომელიც მუქად არის გამოყოფილი, იწერება ავტორის გვარი და სახელი (სრულად); ნაშრომის სათაური (კურსივით); ქვესათაური (ასეთის არსებობის

შემთხვევაში; აგრეთვე დახრილი შრიფტით); ტომი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); სერია (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); გამოცემა (თუ ეს არის მეორე, მესამე და ა. შ. გამოცემა), გამოცემის ადგილი, გამოცემის წელი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ბერძენიშვილი, გ ზები – ბერძენიშვილი ნიკო, *გ ზები რუსთაველის ეპოქის საქართველოში*, თბილისი, 1966.

დამოწმება სქოლიოში:

ბერძენიშვილი, გ ზები, გვ. 10.

4.4 ოთხი ან მეტი ავტორის პუბლიკაცია

თუ ნაშრომს ჰყავს ოთხი ან მეტი ავტორი, სქოლიოში მიეთითება პირველი ავტორი და ფრჩხილებში თავსდება შემოკლება „და სხვა“ (შესაბამისი უცხოენოვანი ნაშრომის დამოწმების შემთხვევაში სქოლიოში გამოიყენება შემოკლება „et al.“). ხოლო ბიბლიოგრაფიაში თავსდება სრული მონაცემები ავტორების შესახებ. სამი ან ნაკლები ავტორის შემთხვევაში სქოლიოშიც აუცილებელია ყველა ავტორის მოხსენიება.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

აბაშიძე (და სხვა), ყოველი საქართველო – აბაშიძე ზაზა, ვაშაკიძე ვალერი, მირიანაშვილი ნათია, ჭეიშვილი გიორგი, *ყოველი საქართველო (ქართული სახელმწიფოს ისტორიული საზღვრები უძველესი დროიდან დღემდე)*, თბილისი, 2014.

დამოწმება სქოლიოში:

აბაშიძე (და სხვა), *ყოველი საქართველო*, გვ. 10.

4.5 სამეცნიერო სტატია ჟურნალში

ჟურნალიდან სტატიის დამოწმების დროს სტატიის სათაური იწერება კურსივით, ჟურნალის დასახელება თავსდება ბრჭყალებში. თუ ჟურნალის ნუმერაცია არის ყოველწლიურად ზრდადი, მაგალითად 2000 წელს – გამოვიდა ნომერი 1, 2002 წელს – ნომერი 2 და ა. შ., ჟურნალის შესაბამისი ნომერი თავსდება ჟურნალის სათაურის შემდეგ, გამოცემის წელის წინ. თუ ჟურნალის შესაბამისი ნომერი აღნიშნავს მხოლოდ კონკრეტულ წელს გამოსულ ერთ-ერთ ნომერს, ჟურნალის ნომერი თავსდება გამოცემის წლის

შემდეგ, მხოლოდ ჟურნალის ნომერის წინ იწერება ნომერის აღსანიშნავად ლათინური N. მონაცემები, თუ რომელ გვერდებზეა დაბეჭდილი სტატიები ჟურნალში, ან კრებულში, ასევე ცალკეული წყაროები შესაბამის გამოცემებში, ბიბლიოგრაფიაში უნდა აღინიშნოს სრულად.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ყაუხჩიშვილი, ესქილეს „სპარსელები“ – ყაუხჩიშვილი თინათინ, *ესქილეს „სპარსელები“ და ჰეროდოტეს „ისტორია“*, „ქართული წყაროთმცოდნეობა“, 5, 1978, გვ. 5-19.

დამოწმება სქოლიოში:

ყაუხჩიშვილი, *ესქილეს „სპარსელები“*, გვ. 5.

4.6 სტატია კრებულში

სამეცნიერო კრებულში დაბეჭდილი სტატიის სათაური იწერება კურსივით. კრებულის დასახელება თავსდება ბრჭყალებში. სამეცნიერო კრებულის, მრავალი ავტორის მონაწილეობით მომზადებული გამოცემის დამოწმების დროს აუცილებელია წიგნის რედაქტორის აღნიშვნა.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ალექსიძე, არსენი საფარელის წყაროებისათვის – ალექსიძე ზაზა, *არსენი საფარელის წყაროებისათვის*, „ივანე ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო კრებული“, რედ. გ. მელიქიშვილი, თბილისი, 1976, გვ. 209-217.

დამოწმება სქოლიოში:

ალექსიძე, *არსენი საფარელის წყაროებისათვის*, გვ. 209.

4.7 ნაშრომი ცალკეული ავტორის თხზულებათა სრულ კრებულში, სხვადასხვა ავტორის მონაწილეობით მომზადებულ გამოცემაში

როდესაც ვიმოწმებთ შესაბამისი ავტორის ნაშრომს, რომელიც შესულია იმავე ავტორის თხზულებათა მრავალტომეულში, ბიბლიოგრაფიაში მონაცემები თავსდება შემდეგი სახით და თანმიმდევრობით: ავტორის გვარი და სახელი, ნაშრომის სათაური (კურსივით); აღნიშვნა: „წიგნში“; ავტორის გვარის

ნაცვლად: „მისივე“. შემდეგ მოგვაქვს მონაცემები მრავალტომეულის კონკრეტული ტომის შესახებ (დასახელება იწერება კურსივით) და ბოლოს აღნიშნება გვერდები, რომლებზეც მოთავსებულია ნაშრომი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ჯავახიშვილი, ქართველი ერის ისტორია, წგნ. II – ჯავახიშვილი ივანე, *ქართველი ერის ისტორია*, წგნ. II, წიგნში: მისივე, *თხზულებანი თორმეტ ტომად*, ტ. II, თბილისი, 1983, გვ. 06-08, 1-449.

დამოწმება სქოლიოში:

ჯავახიშვილი, *ქართველი ერის ისტორია*, წგნ. II, გვ. 50.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ჯანაშია, საქართველო ადრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე – ჯანაშია სიმონ, *საქართველო ადრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე*, წიგნში: მისივე, *შრომები*, ტ. I, თბილისი, 1949, გვ. 129-296.

დამოწმება სქოლიოში:

ჯანაშია, *საქართველო ადრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე*, გვ. 129.

იმ შემთხვევაში, თუ ვიმოწმებთ შესაბამისი ავტორის ნაშრომს, რომელიც შესულია გამოცემაში, სადაც წიგნის ცალკეულ ნაწილებს ჰყავს სხვადასხვა ავტორი, ბიბლიოგრაფიაში მონაცემები თავსდება შემდეგი სახით და თანმიმდევრობით: ავტორის გვარი და სახელი; ნაშრომის დასახელება (კურსივით); ბრჭყალებში შესაბამისი წიგნის დასახელება, სადაც შესულია აღნიშნული ნაშრომი; ტომის ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); გამოცემის მთავარი/პასუხისმგებელი რედაქტორი; გამოცემის ადგილი და წელი; შესაბამისი გვერდები, რომლებზეც დაბეჭდილია ნაშრომი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ლორთქიფანიძე, საქართველო XI ს. ბოლოსა და XII ს. პირველ მეოთხედში. დავით IV აღმაშენებელი – ლორთქიფანიძე მარიამ, *საქართველო XI ს. ბოლოსა და XII ს. პირველ მეოთხედში. დავით IV აღმაშენებელი*, „საქართველოს ისტორიის ნარკვევები“, ტ. III (საქართველო XI-XV საუკუნეებში), ტომის რედაქტორები: ზურაბ ანჩაბაძე, ვიქტორ გუჩუა, თბილისი, 1979, გვ. 210-262.

დამოწმება სქოლიოში:

ლორთქიფანიძე, *საქართველო XI ს. ბოლოსა და XII ს. პირველ მეოთხედში. დავით IV აღმაშენებელი*, გვ. 210.

4.8 დისერტაცია

სადისერტაციო ნაშრომის დამოწმების დროს, როგორც სხვა შემთხვევებში, მონაცემები სრულად უნდა იყოს მოტანილი სატიტულო გვერდიდან. ნაშრომის დასახელება იწერება კურსივით.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

მესხია, ხელოსნობა ძველ საქართველოში – მესხია შოთა, *ხელოსნობა ძველ საქართველოში (V-XVII სს.)*, ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი სადისერტაციო ნაშრომი, თბილისი, 1942.

დამოწმება სქოლიოში:

მესხია, *ხელოსნობა ძველ საქართველოში*, გვ. 30.

4.9 წყაროების კრებულის, აღწერილობის, ნათარგმნი ძეგლის, საბუთების კრებულის, ლექსიკონის, ენციკლოპედიის, და ა. შ. მითითების წესი:

წყაროების კრებულის დამოწმების დროს (მაგ. „ქართლის ცხოვრება“) თავიდან აღინიშნება ავტორი, შემდეგ კურსივით იწერება თხზულების სათაური, ბრჭყალებში თავსდება კრებულის დასახელება. გამოცემის ადგილის და თარიღის აღნიშვნის შემდეგ სრულად იწერება მონაცემები გვერდების შესახებ, რომლებზეც მოთავსებულია შესაბამისი წყარო.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ბერი ეგნატაშვილი, ახალი ქართლის ცხოვრება. პირველი ტექსტი – ბერი ეგნატაშვილი, *ახალი ქართლის ცხოვრება. პირველი ტექსტი*, „ქართლის ცხოვრება“, ტ. II, ტექსტი დადგენილი ყველა ძირითადი ხელნაწერის მიხედვით ს. ყაუხჩიშვილის მიერ, თბილისი, 1959, გვ. 326-442.

დამოწმება სქოლიოში:

ბერი ეგნატაშვილი, *ახალი ქართლის ცხოვრება. პირველი ტექსტი*, გვ. 330.

აღწერილობის დამოწმების დროს მონაცემები მოტანილი უნდა იყოს წიგნის სატიტულო გვერდზე განთავსებული ინფორმაციის შესაბამისად. ნაშრომის სათაური იწერება კურსივით.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, (S) კოლექცია, ტ. III – ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა: ყოფილი ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების (S) კოლექციისა, ტ. III, შედგენილია და დასაბეჭდად დამზადებული: თ. ენუქიძის, ე. მეტრეველის, მ. ქავთარიას, ლ. ქუთათელაძის, მ. შანიძის და ქრ. შარაშიძის მიერ, ე. მეტრეველის რედაქციით, თბილისი, 1963.

დამოწმება სქოლიოში:

ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, (S) კოლექცია, ტ. III, გვ. 15.

კრებულში მოთავსებული ნათარგმნი თხზულების დამოწმებისას ინფორმაცია თავსდება შემდეგი სახით და თანმიმდევრობით: მონაცემები ავტორის შესახებ, თხზულების სათაური (კურსივით; სათაური თავსდება კვადრატულ ფრჩხილებში, თუ ის უშუალოდ ნათარგმნ მასალასთან არ არის მოტანილი), კრებულის დასახელება (ბრჭყალებში), ტომის ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), გამომცემლის სახელი და გვარი (სატიტულო გვერდის მიხედვით), გამოცემის ადგილი, თარიღი და შესაბამისი გვერდები.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

მიქელ პანარეტოსი, [ტრაპიზონის ქრონიკა] – მიქელ პანარეტოსი, [ტრაპიზონის ქრონიკა], „გეორგიკა, ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ“, ტომი მეშვიდე, ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცა, განმარტებები დაურთო სიმონ ყაუხჩიშვილმა, თბილისი, 1967, გვ. 165-214.

დამოწმება სქოლიოში:

მიქელ პანარეტოსი, [ტრაპიზონის ქრონიკა], გვ. 165.

დოკუმენტების კრებულის დამოწმების შემთხვევაში ბიბლიოგრაფიაში თავსდება მხოლოდ დოკუმენტების კრებულის დასახელება გამომცემლის/გამომცემლების მითითებით. კრებულის სახელწოდება იწერება კურსივით.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ქართული ისტორიული საბუთების კორპუსი, I – ქართული ისტორიული საბუთების კორპუსი, I, შეადგინეს და გამოსაცემად მოამზადეს თ. ენუქიძემ, ვ. სილოგავამ, ნ. შოშიაშვილმა, თბილისი, 1984.

დამოწმება სქოლიოში:

ქართული ისტორიული საბუთების კორპუსი, I, გვ. 32.

ენციკლოპედიიდან სტატიის დამოწმებისას ბიბლიოგრაფიაში თავიდან იწერება ავტორის გვარი და სახელი (თუ აღნიშნული მონაცემები მოტანილია სტატიასთან). ავტორის სახელის და გვარის ინიციალებით დამოწმების შემთხვევაში, ისინი თავსდება ფრჩხილებში. სტატიის სათაური გამოიყოფა კურსივით, ენციკლოპედიის დასახელება თავსდება ბრჭყალებში. შემდეგ იწერება შესაბამისი ტომი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). თუ დამოწმებაში მოტანილია შესაბამისი ენციკლოპედიის II, III და ა. შ. გამოცემა, უნდა აღინიშნოს გამოცემის სათანადო ნომერი. ბოლოს თავსდება გამოცემის თარიღი და სრული მონაცემები შესაბამისი გვერდების შესახებ. თუ ენციკლოპედიას აქვს სხვადასხვა ავტორების სამეცნიერო სტატიებისგან შემდგარი კრებულის სახე, ასეთ შემთხვევაში აღინიშნება აგრეთვე ენციკლოპედიის გამომცემელი და ენციკლოპედიის გამოცემის ადგილი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

(T. S. B.), *Herodotus* – (T. S. B.), *Herodotus*, „The New Encyclopaedia Britannica“, ტ. 8, 15th Edition, 1976, გვ. 820-822.

დამოწმება სქოლიოში:

(T. S. B.), *Herodotus*, „The New Encyclopaedia Britannica“, ტ. 8, გვ. 820.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

Historiography, „*Britannica Concise Encyclopedia*“ – *Historiography*, „*Britannica Concise Encyclopedia*“, 2006, გვ. 879.

დამოწმება სქოლიოში:

Historiography, „*Britannica Concise Encyclopedia*“, გვ. 879.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

Soderberg, *Cities: Europe* – Soderberg John, *Cities: Europe*, „*Encyclopedia of Society and Culture in the Medieval World*“, Ed. in Chief Pam J. Crabtree, New York, 2008, გვ. 198-203.

დამოწმება სქოლიოში:

Soderberg, *Cities: Europe*, გვ. 198.

4.10 სტატია გაზეთში, ზოგადი პროფილის (არასამეცნიერო) პერიოდულ გამოცემაში

გაზეთიდან, ზოგადი პროფილის პერიოდული გამოცემიდან მასალის დამოწმების დროს ბიბლიოგრაფიაში მონაცემები თავსდება შემდეგი თანმიმდევრობით: ავტორის გვარი და სახელი, სტატიის სათაური (კურსივით), პერიოდული გამოცემის დასახელების წინ: „გაზ.“/„ჟურნ.“, პერიოდული გამოცემის დასახელება (ბრჭყალებში); გამოცემის წელი, ლათინურად შესაბამისი ნომერის აღსანიშნავად – N, კონკრეტული ნომერი, რიცხვი/თვე, გვერდი/გვერდები.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

ხახანაშვილი, *პარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერები* – ხახანაშვილი ალექსანდრე, *პარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერები*, ჟურნ. „*მოამბე*“, 1898, N1, იანვარი, გვ. 1-20.

დამოწმება სკოლიოში:

ხახანაშვილი, პარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერები, გვ. 1.

4.11 ელექტრონული წყარო

ინტერნეტიდან მასალის მითითების შემთხვევაში ბიბლიოგრაფიაში მოგვაქვს სრული მონაცემები მასალის შესახებ: ავტორის გვარი და სახელი, სტატიის სათაური (იწერება კურსივით), ინტერნეტში განთავსებული ელექტრონული წყაროს ან ვებგვერდის დასახელება (თავსდება ბრჭყალებში), ვებგვერდის მისამართი. ფრჩხილებში მიეთითება მასალის ბოლო გადამოწმების თარიღი.

დამოწმება ბიბლიოგრაფიაში:

Vann, *Historiography* – Vann Richard T., *Historiography*, ელექტრონული

ენციკლოპედია: „Britannica“, ვებგვერდის მისამართი:

<https://www.britannica.com/topic/historiography/Ancient-historiography> (ნანახია: 20.10.2020).

დამოწმება შენიშვნაში:

Vann, *Historiography*.

5 სტატიის რეზიუმეს მომზადების წესები

სტატიის რეზიუმეს გაფორმებისას (შრიფტის ზომა, დაშორება სტრიქონებს შორის და ა. შ.) უნდა ვიხელმძღვანელოთ იმავე წესებით, რომლითაც მზადდება ძირითადი ტექსტი. რეზიუმეს მოცულობა: 250-500 სიტყვა. რეზიუმე უნდა შესრულდეს ინგლისურ ენაზე. რეზიუმე თავსდება ბიბლიოგრაფიის შემდეგ. სათაურში აუცილებელია ძირითადი სიტყვების დაწყება მთავრული ასოთი.

6 წიგნის რეცენზირების წესები

წიგნის განხილვის (Book Review) მომზადებისას სავალდებულოა სტატიებისთვის დადგენილი წესით ხელმძღვანელობა (შენიშვნების

ნაცვლად ტექსტში ჩაისმება მოკლე მითითებები). წიგნის რეცენზია არ უნდა აღემატებოდეს 1.000 სიტყვას. განხილული წიგნის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს სრული სახით: ავტორის სახელი და გვარი, წიგნის სათაური (კურსივით), ტომის და სერიის ნომერი (ამგვართა არსებობის შემთხვევაში), გამომცემლობის დასახელება, გამოცემის ადგილი, წელი, ან სხვა დამატებითი ინფორმაცია – მაგ., ISBN-ის ნომერი და ა. შ. (სატიტულო გვერდის მიხედვით). ლიტერატურა, რომლის დამოწმებაც აუცილებელია რეცენზიაში, თავსდება უშუალოდ ტექსტში ჩვეულებრივ ფრჩხილებში (ავტორის ინიციალი, გვარი, ნაშრომის სათაური [დახრილი შრიფტით], ტომის და სერიის ნომერი [ამგვართა არსებობის შემთხვევაში], გამომცემის ადგილი, გამომცემის წელი და გვერდი). ზუსტი ციტატა განხილული წიგნიდან იწერება ჩვეულებრივი შრიფტით და თავსდება ბრჭყალებში. ციტატის ბოლოს, ფრჩხილებში, მიეთითება შესაბამისი გვერდი, მაგ., „(გვ. 150)“.

7 ჟურნალისთვის რეკომენდებული შემოკლებები

7.8 ცალკეული ცნებების შემოკლებები

ახ. წ. – ახალი წელთაღრიცხვით
გვ. – გვერდი
დასახ. ნაშრ. – დასახელებული ნაშრომი
დის. – დისერტაცია
იხ. – იხილე(თ)
კ/ჟ – კინოჟურნალი
კრებ. – კრებული
ჟურნ. – ჟურნალი
რედ. – რედაქტორი
რეპრ. – რეპრინტი
საქ. – საქმე
ს. – საუკუნე
სვ. – სვეტი
სტრიქ. – სტრიქონი
სურ. – სურათი
ტაბ. – ტაბულა
ტ. – ტომი
ფონ. – ფონდი
ფ. – ფურცელი
ძვ. წ. – ძველი წელთაღრიცხვით
ციტ. – ციტირებულია

წგნ. – წიგნი
წ. – წელი
შდრ. – შეადარე(თ)
შენ. – შენიშვნა
ხელნ. – ხელნაწერი

7.9 შემოკლებები ქართული გამოცემების დასახელებებისთვის

გეორგია – გეორგია, ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ, ბერძნული ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა
ენიმკის მოამბე – აკად. ნ. მარის სახ. ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის მოამბე
თსუ შრომები – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები
იმ – ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის შრომები
მაცნე: ენის სერია – საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. ენისა და ლიტერატურის სერია
მაცნე: ეკონომიკის სერია – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე, ეკონომიკის სერია
მაცნე: ეკონომიკის და სამართლის სერია – საქართველოს (სსრ) მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე, ეკონომიკის და სამართლის სერია
მაცნე: ისტორიის სერია – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე. ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოლოგიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია
მსკა – მასალები საქართველოსა და კავკასიის არქეოლოგიისათვის
მსკი – მასალები საქართველოს და კავკასიის ისტორიისათვის
მოამბე – საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე
სსმ მოამბე – საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის მოამბე
ქრონიკები – ქრონიკები და სხვა მასალა საქართველოს ისტორიისა (და მწერლობისა), გამოცემული თედო ჟორდანას მიერ
ქსე – ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია
ქსმ – ქართული სამართლის ძეგლები, გამოცემული ისიდორე დოლიძის მიერ
ქ. ცხ. – ქართლის ცხოვრება
ქწ – ქართული წყაროთმცოდნეობა
ძეგლები – ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები

8 საილუსტრაციო მასალა (ფოტო, გეგმა, გრაფიკა, ნახაზი და ა. შ.)

ჟურნალში ილუსტრაცია (ფოტო, გრაფიკული გამოსახულება და სხვა) დაიბეჭდება შავ-თეთრად. ავტორმა მასალა უნდა წარმოადგინოს ელექტრონული, შავ-თეთრი ილუსტრაციების სახით (სულ მცირე 300 დპი). ილუსტრაციას უნდა ახლდეს განმარტება. რედაქცია პასუხს არ აგებს წარმოდგენილი ილუსტრაციების საავტორო უფლებებზე. ავტორი ვალდებულია, თავად მოიპოვოს მათი გამოქვეყნების უფლება.

9 ტექნიკური რეკომენდაციები

9.1 რიცხვები, დეფისი და სხვა

კონკრეტულ თარიღში ორი ციფრული ერთეული ერთმანეთისგან გამოიყოფა დეფისით: 1856-1858.

ციფრებში ათასიდან ცალკეული ერთეულები ერთმანეთისგან გამოიყოფა წერტილით, მაგ. 250.000, 1.000.000.

ათიანი წლების აღსანიშნავად დაიწეროს მაგ. „1950-იანი წლები“, სადაც რიცხვის შემდეგ დაიწერება დეფისი.

საუკუნეების აღსანიშნავად გამოიყენება მხოლოდ რომაული ციფრები.

9.2 ორთოგრაფიული ლექსიკონები

ორთოგრაფიის საკითხებთან დაკავშირებით შესაძლებელია ხელმძღვანელობა ელექტრონული ლექსიკონებით, რომლებიც განთავსებულია „თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის“ და „ენის მოდელირების ასოციაციის“ ვებგვერდებზე:

<https://www.ice.ge/liv/liv/index.php>

<http://www.ena.ge/>.